нів (по 6 – 7 на одного реципієнта) здійснювали контрастним за мастю самичкам: ембріони від чорних донорів пересаджували сріблясто-сірим реципієнтам і навпаки. Всі реципієнти нормально перенесли загальну анестезію, вагітність протікала без патологій.

У результаті хірургічної трансплантації 28 ембріонів чотирьом реципієнтам усі самички принесли приплід (від 5 до 11 у гнізді). Один сірий реципієнт ощенився п'ятьма сірими і одним чорним щеням, а чорна самичка мала у гнізді двоє сірих щенят.

Результати досліджень виявили, що застосування норок як об'єктів для ембріогенетичних експериментів доцільне. У зв'язку з цим відпрацювання методу трансплантації ембріонів норок є важливим.

Львівський філіал Інституту розведення і генетики тварин УААН

УДК 636:612.45
М.О. МАЗУРЕНКО

МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕНДОКРИННИХ ЗАЛОЗ БУГАЙЦІВ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ

Одночасно з вивченням продуктивності досліджували ендокринні залози надремонтних бугайців, що вирощувались на м'ясо, таких порід і поєднань: чорно-ряба, чорно-ряба х голштинська, симентальська, симентал х голштинська, українська червоно-ряба молочна та українська чорно-ряба молочна в умовах Вінницької області.

Дослідження показали, що за масою надниркових залоз різниця у бугайців досліджуваних шести генотипів становила 3,32 г, від 18,72 г у чорно-рябої породи до 22,04 г в української червоно-рябої молочної. Аналіз даних морфометрії показав, що у чистопородних тварин чорно-рябої і симентальської порід масова частка кіркової та мозкової речовин наднирників в діаметрі майже однакова (50,5 – 49,5%). Тоді як у голштинських помісей даних порід розміри кіркової речовини перевищують величину мозкової на 8,5 – 17,3%. В української червоно-рябої молочної

© М.О. Мазуренко, 1999

ороди — навпаки, величина мозкової речовини переважала кіркову на 14,6%.

Морфологічні дослідження кожної зони кори і мозкової речовини наднирників бугайців різних генотипів свідчать про те, що найвищою мінералкортикотропною функцією характеризувались чорно-рябо-голштинські та симентало-голштинські помісі. У клубочковій зоні кіркової речовини у цих тварин було найбільше ядер і вони були найбільших розмірів (6,5 тис. і 21,6 куб. мкм проти 5,9 тис і 16,3 куб. мкм у чистопородних).

Глюкокортикотропна функція, судячи з даних морфометрії пучкової зони кори, була найвищою у симентало-голштинських помісей та української червоно-рябої молочної породи. Об'єм каріоплазми на 1 кв. мм становив у них відповідно 163 і 269 тис. куб. мкм проти 101 – 105 у чистопородних тварин.

Андрогенна функція наднирників бугайців також була різною. Аналіз структур сітчастої зони свідчить про високу проліферативну активність клітин цієї зони у чорно-рябо-голштинських помісей та української червоно-рябої молочної породи. Найвищою адренотропною функцією характеризувалась мозкова речовина бугайців української червоно-рябої молочної породи. В інших генотипів структурогенез у цій частині наднирників був приблизно на однаковому рівні.

Стан структур щитовидної залози характеризувався збільшенням її маси та висоти фолікулярного епітелію у помісних тварин, але за кількістю фолікулів на 1 кв. мм та вмістом у них колоїду вигідно відрізнялись чистопородні бугайці.

В ендокринній частині підшлункової залози спостерігалась тенденція до збільшення кількості панкреатичних острівців на 1 кв. мм у помісей, а також є істотні відміни структурогенезу у бугайців української червоно-рябої молочної породи. В останніх збільшення площі острівців і кількості ядер у них супроводжувалось різким зменшенням розмірів інсулоцитів, що може свідчити про компенсаторні процеси в залозі. Не спостерігалось генотипічних відмін за масою і промірами гіпофізу досліджуваних тварин.

Отже, виявлені морфофункціональні відміни в ендокринних залозах бугайців різних генотипів пов'язані як з природою генотипів, так і напрямом продуктивності тварин.

Вінницький державний сільськогосподарський інститут